

Maulana Azad National Urdu University
Department of Persian & Central Asian Studies
M.A. Semester IV Examination April-2026
Paper-MAPR401CCT: Persian Literature in Deccan Prose & Poetry
پرچہ: ادبیات فارسی دردکن نثر و نظم

ہدایات:

یہ پرچہ سوالات تین حصوں پر مشتمل ہے۔ تمام حصوں سے سوالوں کا جواب دینا لازمی ہے۔ حصہ اول میں 10 لازمی سوالات ہیں جو کہ معروضی سوالات/خالی جگہ پر کرنا/مختصر جواب والے سوالات ہیں۔ ہر سوال کا جواب لازمی ہے۔ ہر سوال کے لیے 1 نمبر مختص ہے۔ (1x10=10Marks)

حصہ دوم میں 8 سوالات ہیں۔ اس میں طالب علم کو کوئی 5 سوالوں کے جواب دینے ہیں۔ ہر سوال کے لیے 6 نمبر مختص ہیں۔ (6x5=30Marks)

حصہ سوم میں 5 سوالات ہیں۔ اس میں طالب علم کو کوئی 3 سوالوں کے جواب دینے ہیں۔ ہر سوال کے لیے 10 نمبر مختص ہیں۔ (3x10=30Marks)

حصہ اول

۱۔ سوالهای زیر را پاسخ بدهید۔

- i. بنیان گذار دولت بهمنی چه کسی بود؟
- ii. 'گلشن ابراهیمی' چه کسی نوشت؟
- iii. وزیر دانشمند دوره بهمنی که به ترویج علوم و ادب فارسی پرداخت چه نام داشت؟
- iv. مرکز حکومت عادل شاهی کدام شهر بود؟
- v. اسم ملفوظات بنده نواز چیست؟
- vi. کدام پادشاه عادل شاهی به حمایت از شعر و موسیقی شهرت دارد؟
- vii. پایتخت دولت قطب شاهی کدام شهر بود؟
- viii. دیدبضا اثر کیست؟
- ix. اسم اصلی آصف جاہ اول چیست؟
- x. اسم تاریخ معروف مرزا نظام الدین احمد ساعدی شیرازی چیست؟

حصہ دوم

- ۲۔ خدمات علمی محمود گاو ان را بیان کنید۔
- ۳۔ ویژگی های نثر فارسی را در عصر عادل شاهی بیان کنید؟
- ۴۔ نقش خواجه بنده نواز در گسترش ادب فارسی دردکن را توضیح دهید۔
- ۵۔ ترجمہ کنید:

و چون نواب آصفجہ از دار الخلافہ دہلی الویہ توجہ بہ دکن برافراخت، مغویان نواب نظام الدولہ را بر سر مخالفت آوردند و محاربه بہ وقوع آمد۔ و در سہ خمس خمیسین و مانہ والف (۱۱۵۵) نواب آصفجہ فرزند گرامی را از عتاب بر آورد و در سنہ ثمان و خمیسین و ماتہ والف (۱۱۵۸) در حیدر آباد اوراموردنوازش فرمود و صوبہ داری اورنگ آباد تفویض نمودہ رخصت آن بلدہ ساخت۔

۲۔ فعالیت های ادبی محمد قلی قطب شاہ را شرح دهید۔

۷۔ درباره احوال زندگی ماہ لقا گذارشی مختصر بنویسید۔

۸۔ شعر زیر را تشریح کنید:

تا بار غم عشق کشد قافلہ ما گلہا شکفد ہر طرف از مرحلہ ما

با آنکہ بجان باتو نہ کردیم بخیلی پیش دگران بہر چہ کردی گلہ ما

۹۔ باتوجہ بہ مناظر الانشا اصناف سخن را معرفی کنید۔

حصہ سوم

۱۰۔ احوال و آثار آزاد بلگرامی بنویسید۔

۱۱۔ تاریخ نگاری دورہ قطب شاہیان را بہ طور انتقادی بررسی کنید۔

۱۲۔ بایان ویژگی های شعری دورہ بہمنی، شاعران برجستہ آن دورہ معرفی کنید۔

۱۳۔ ترجمہ کنید:

لختی سخن در آن افتاد کہ بہترین کار ہا را و اہم سعادتها بہ خدا مشغول بودن است۔ مناسب آن فرمودند کہ بندگی خواجہ قدس اللہ سرہ می فرمودند شبی خواجہ ابراہیم رحمۃ اللہ علیہ را شوق غلبہ کرد۔ از غلبہ شوق در مسجدی کہ از آن مسجد بیرون افتاد۔ بیرون می گشت عسس، اورا گرفت۔ تمام شب برابر کردہ گردانیدند۔ بدین وہم مگر دزدی گرفتہ اند۔ بامداد بر بادشاہ گفتند کہ شب دزدی را بر لباس صوفیان گرفتیم۔ بادشاہ پیش خود طلبید، خواجہ ابراہیم را آوردند۔ بادشاہ گفت: درویش تو دزدی؟ گفت: آری، دزدم و لیکن دزد دین، نہ دزد دنیا۔ بادشاہ گفت: دزد دین چہ باشد؟ گفت: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمودہ است: بدترین دزد آنکس است کہ از نماز خویش چیزی بدزد یعنی بہ شرایط حضور و ادای ارکان نباشد۔ بادشاہ را این سخن نیک خوش آمد۔ عسس را طلبید۔ ملامت کرد۔ گفت: تو نمی دانی درویشی بامعنی نماید۔ نزدیک طلبید با خود نشانند۔ مایہ ای آوردند۔ پیش ہریکی از جنسی طعام بود۔

۱۴۔ شعر زیر را توضیح دهید:

ز خار گل تو ہمیشہ کشیدہ دامان باش برای زخم جگر ہمرہ نمکدان باش

بگفت گل بہ چمن کردہ بلبل ہشیار ز رنگ باد مخالف تو پا گیران باش

صبا بگفت بہ غنچہ کہ شد تر و تازہ مثال سرو سہی دور از بیابان باش

برای شیخ کہ ساقی ندا کند ہر دم بخور تو بادہ رنگین از می پرستان باش

بہار آمدہ در باغ کیف کن عثمان بہ دست جام می ناب در گلستان باش